

WIOSENNE ROZTOPY NIE MARTWIĄ LEŚNIKÓW

Wodne inwestycje do sierpnia

Krzysztof Schwartz
NADLEŚNICZY
NADLEŚNICTWA
JAROCIN

Szanowni Czytelnicy

Z okazji największych chrześcijańskich Świąt życzę Państwu, żeby dni przeżywania Tajemnicy Zmartwychwstania przyniosły ulgę po wielodniowej udręce ciężkiej zimy, postu i przygotowań świątecznych. Życzę, by wiosna była ciepła i łagodna, by w Waszych ogrodach zakwitły kolorowe kwiaty, a w Waszych sadach zawiązały się owoce zapewniające obfity urodzaj. Polskim Lasom i kolegom leśnikom życzę, by wszystkie posadzone uprawy leśne przyjęły się w 100%, a śmieci nie pojawiały się już nigdy więcej. Redakcji „Gazety Jarocińskiej” życzę, by rozwijała się dalej tak prężnie, jak dotychczas.

Darzbór

Krzysztof Schwartz

KALENDARIUM

- 1 kwietnia
- Światowy Dzień Ptaków
- 1-7 kwietnia
- Tydzień Czystości Wód
- 5 kwietnia
- Dzień Leśnika i Drzewiarza (Polska)
- 20 kwietnia
- Międzynarodowy Dzień Wolnej Prasy
- 22 kwietnia
- Międzynarodowy Dzień Ziemi

(J.W.)

Nadleśniczy Krzysztof Schwartz podkreśla, że tegoroczna zima nie dała powodów do narzekań. - W nocy jeszcze długo utrzymywały się ujemne temperatury i dlatego drogi leśne nie rozmiękły zbyt szybko. Dzięki temu nie zostały za mocno rozjechane. Powodzi nie było. Niektóre fragmenty lasu były jedynie okresowo niedostępne. Starorzecza w Czeszewie zapełniły się praktycznie w 100%. W drobnych zagłębieniach też pojawiła się woda. Ten obszar został dobrze nasycony wodą.

Nawet gdyby była powódź, to wcale byśmy się tym nie zmartwili. W uroczysku woda mogłaby stać cały czas. Zimowe opady są dla nas ważniejsze niż letnie czy wiosenne deszcze. Śnieg gromadzi się pod drzewami, a później roztopia się wsiąkając w ściółkę. Opady często nie docierają do gleby. Musiałoby lać tygodniami, żeby ziemia tak bardzo nasiąkła wodą - wyjaśnia nadleśniczy.

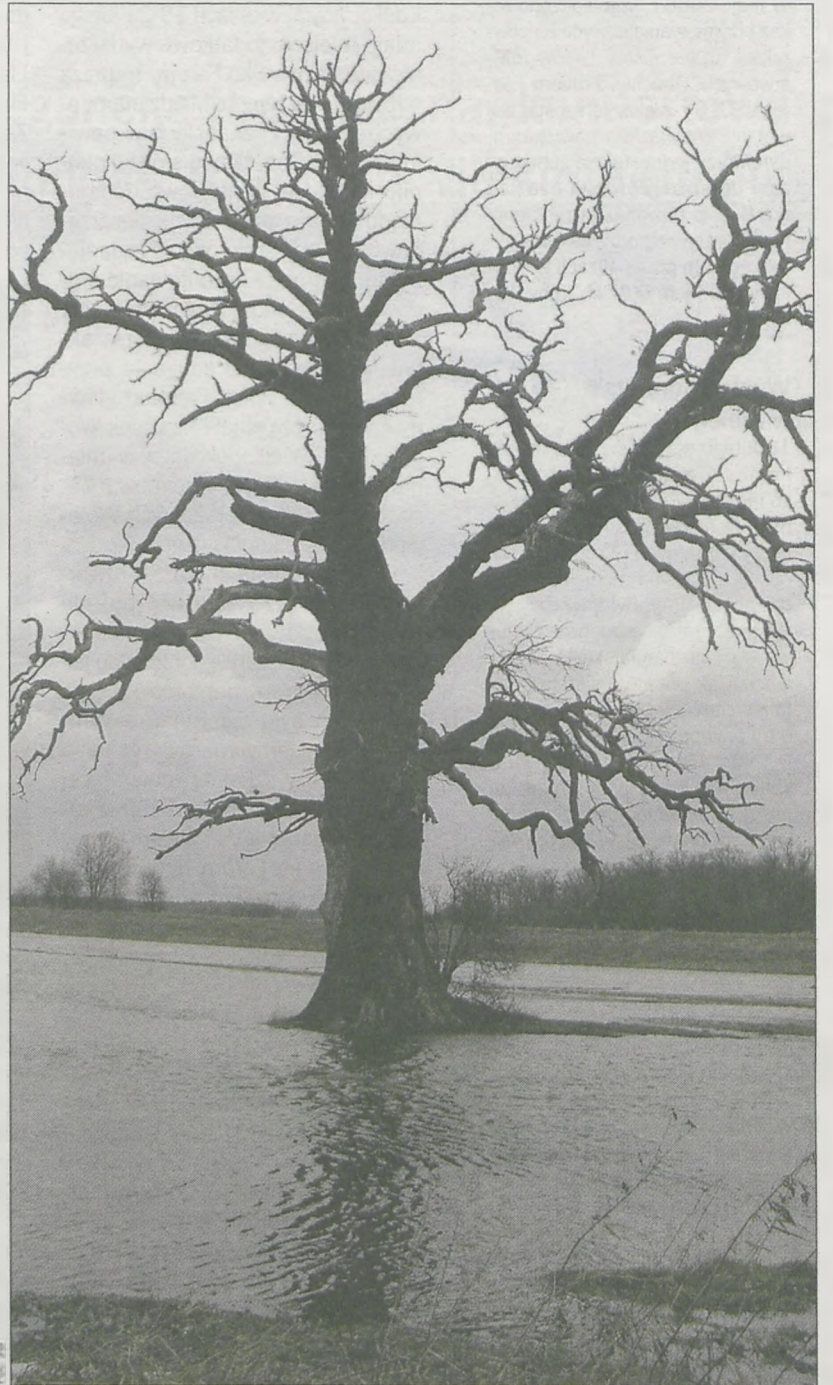
W zeszłym roku w Czeszewie zrealizowano drugi etap programu ochro-

Stary most na Lutyni - początek marca

Niektóre fragmenty lasu okresowo były niedostępne

ny łągów. Pobudowano kolejne przepusty klapowe na następnych starorzeczach. Te, które powstawały w latach 2004-2005, przebudowano tak, aby można było zatrzymać jeszcze więcej wody. Umocniono także rów, którym Lutynia zasila starorzecza. - Jest to zgodne z zaleceniami, żeby bardziej wykorzystywać zasoby tej rzeczki, dlatego została przegrodzona dodatkowymi dwoma progami piętrzącymi. Planujemy teraz zająć się edukacją, pokazywaniem w terenie, w jaki sposób można chronić łągi. Chcemy dotrzeć zarówno do dzieci, młodzieży, jak i do kadr z nadleśnictw, które chciałyby się tym tematem zająć. Zamierzamy też dotrzeć do naukowców przede wszystkim z poznańskich uczelni, aby zaproponować im możliwość prowadzenia badań. Myśmy wykonali co do nas należało. Teraz powinien wkroczyć świat nauki, który ma zbadać i powiedzieć, jak te wszystkie inwestycje nadleśnictwa wpłynęły na drzewostan. Jak się wydało prawie 3 mln zł, to trzeba potem ocenić efekty, potwierdzić, czy decyzje były słuszne - podkreśla Krzysztof Schwartz. I zaraz dodaje, że jest to zadanie na ostatnie 10 lat jego pracy. Ma nadzieję, że zaczął powstawać kolejne opracowania na temat Czeszewa. - Marzy nam się, aby pozostała część uroczyska, znajdująca się poza rezerwatem, też

została objęta programem ochrony. W planie 10-letnim dla nadleśnictwa uwzględniono nasze wnioski, żeby w tej pozostałej części nie planować żadnych prac w ramach użytkowania lasu m.in. zrębów i pozostawić wszystko naturalnemu biegowi, tak jak ma to miejsce w rezerwacie. Mam nadzieję, że będzie to początek do powiększenia obszaru chronionego do 500 ha. W 2020 roku teren całego uroczyska mógłby być rezerwatem. Mielibyśmy wtedy największy w Wielkopolsce i jeden z najważniejszych - mówi nadleśniczy.

Do sierpnia trwać będą prace nad zagospodarowaniem terenu uroczyska na obszarze Dębna i Nowego Miasta. Cztery główne starorzecza zostaną zamknięte śluzami. Zapobiegnie to szybkiemu odpływaniu wody. - Ciekawostką jest, że na tamtym terenie są one zasilane bijącymi źródłami. Szczególnie dużo jest w okolicach Wolicy Koziej. Potem pokusimy się pewnie o zorganizowanie szkoleń czy konferencji na temat retencji. Będziemy też tworzyć film instruktażowy dla nadleśnictw oraz reklamówkę promującą Czeszewo. Staramy się także o kolejne środki. Tym razem marzy nam się trójwymiarowe kino, w którym pokazywane byłyby filmy przyrodnicze. Mamy odpowiedni budynek, w którym mogłaby się mieścić sala kinowa - wyjaśnia Krzysztof Schwartz.

(Is)

W telegraficznym skrócie

O zatrudnieniu w jednostkach LP

W maju 2008 r. wprowadzono zakaz przyjmowania nowych pracowników do jednostek Lasów Państwowych. Obecnie, z dniem 1 lutego 2010 r., zakaz ten został odwołany. W związku z powyższym, dyrektorzy jednostek są zobowiązani do szczegółowego nadzoru w zakresie poziomu zatrudnienia i kosztów wynagrodzenia - realizując program optymalizacji w podległych im jednostkach. (Las Polski 3/2010)

Wyciąg narciarski w Zieleńcu

16 lutego odbyło się posiedzenie Komisji Samorządu Terytorialnego i Polityki Regionalnej oraz Komisji Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa odnośnie doniesień medialnych dotyczących nieprawidłowości, jakie miały miejsce podczas budowy wyciągu narciarskiego w Zieleńcu. Jak podaje przedstawiciel Ministerstwa Środowiska: „procedury prawne nie były naruszone”. Dyrektor Generalny Lasów Państwowych także potwierdził, że nie otrzymał sygnałów o złamaniu procedur prawnych w tej sprawie. (Przegląd Leśniczy 223/XX)

Rywalizacje sportowe i nie tylko

W sercu Gór Świętokrzyskich w Wólce Milanowskiej w Nadleśnictwie Łągów odbyły się 18 Szachowe Mistrzostwa Polski Leśników.

W dniach 6-7 marca odbył się XIV Bieg Leśników oraz Mistrzostwa Polski Pracowników Lasów Państwowych. Wydarzenie miało miejsce na Polanie Jakuszyckiej w Nadleśnictwie Szklarska Poręba. (Przegląd Leśniczy 223/XX)

e-przeglądarka Natura 2000

Na stronie <http://natura2000.eea.europa.eu> uruchomiona została internetowa przeglądarka danych o obszarach Natura 2000 w całej Europie (według stanu na połowę 2009 r.). Informacje nie zawierają jeszcze najnowszej polskiej propozycji z 30 października 2009 r. Można tu zobaczyć kontury granic obszarów, treść SDF (tzw. Standardowy Formularz Danych), a także wydrukować SDF, pomijając dane uznane przez poszczególne państwa za wrażliwe. (Las Polski 4/2010)

Doniesienia z Leśnego Świata nr 9

W najnowszym 9. numerze „Doniesień z Leśnego Świata” przedstawione zostały m.in. informacje o złogowaniu planowanych unijnych regulacji w zakresie obrotu nielegalnie pozyskanym drewnem, zagrożeniu Bajkału ze strony zakładów celulozowo-papierniczych oraz rosnącym znaczeniu Chin w handlu drewnem i produktami drzewnymi. Ponadto przybliżono wyniki badań z zakresu znaczenia przejść nad autostradami dla zwierząt i wpływu zrębów na plaży. W numerze poruszono także kwestie związane z nową chorobą bakteryjną kasztanowca zwyczajnego. Więcej informacji na stronie autora pod adresem: <http://www.ibles.pl/dzialalnosc/wydawnictwa/doniesienia-ib/>

Ekologiczna promocja na poznańskich targach

W trakcie tegorocznych Targów Edukacyjnych w dniach 19-21 lutego miało miejsce dodatkowe wydarzenie pod nazwą Eko Forum. Impreza odbyła się na terenie Międzynarodowych Targów Poznańskich w pawilonie nr 5. Dodatkowo stoisko skupiło instytucje państwowe i samorządowe oraz organizacje pozarządowe, których statutowymi zadaniami są: ochrona i kształtowanie środowiska przyrodniczego, promocja zrównoważonego rozwoju oraz aktywna pozaszkolna edukacja przyrodnicza i nie tylko. Patronat główny nad imprezą objął Marszałek Województwa Wielkopolskiego, w imieniu którego projekt koordynował Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Wielkopolskiego.

Impreza miała charakter otwarty. Za udział (z tytułu wstępu) nie pobierano od gości żadnych opłat. Tak stworzono szanse dotarcia do jak najszerszej grupy odbiorców, czego rezultatem była ogromna frekwencja. Targi skierowane były głównie do młodzieży szkolnej (obierającej dalsze kierunki nauczania) oraz rodziców i nauczycieli. Celem grupy tworzącej Eko Forum była realizacja zadań z dziedziny edukacji ekologicznej jak najlepszymi metodami, poprzez przekazywanie wiedzy w atrakcyjny sposób, uwzględniając jak najbliższy kontakt z naturą, który oddziałuje przecież na wszystkie zmysły człowieka.

Partnerów edukacji ekologicznej było wielu, a każdy przedstawiał własny dorobek i ofertę. W tym roku udział wzięli: Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Wielkopolskiego, Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Poznaniu, Fundacja Biblioteka Ekologiczna w Poznaniu, Fundacja „Pro Terra” Cen-

trum Edukacji dla Zrównoważonego Rozwoju, Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej w Poznaniu, Liga Ochrony Przyrody w Poznaniu, Firma Abrys Sp. z o.o. w Poznaniu, Zakład Zagospodarowania Odpadów w Suchym Lesie oraz Stowarzyszenie Centrum Promocji Ekorozwoju. Najczęstszą formą prezentacji były prelekcje, warsztaty i konkursy z na-

instalację Rzeźba i kamery do zdalnej obserwacji życia zwierząt z ukrycia). Największe zainteresowanie wywołały emisje nagrań z życia ptaków w budkach lęgowych. Liczne konkursy i fachowa pomoc przyciągnęły do nas sporo zainteresowanych - nie tylko dzieci, ale również nauczycieli i pedagogów. Warto dodać, że zapropo-

nowane przez nas rozwiązania są w e-wersji. Ważąc tradycyjnych metod wypieków ciast (szkoły gastronomiczne) albo zamienić się na chwilę w laboranta wywołującego rozmaite kolorowe doświadczenia chemiczne. Na jednym ze stanowisk firma Abrys - twórca portalu edukacyjnego ZielonaLekcja.pl - prezentowała infokiosk - interaktywny punkt informacyjny, dający możliwość poznania jej oferty w e-wersji.

W tym roku Eko Forum po raz pierwszy zagościło na Targach Edukacyjnych. Jednak planuje się, że impreza na stałe wpisze się w kalendarz targów, stając się przedsięwzięciem symbolicznie rozpoczynającym kolejny rok w dziedzinie edukacji ekologicznej w Wielkopolsce.

Na koniec pragniemy dodać, że w działalności poświęconej edukacji i oświacie Nadleśnictwo Jarocin realizuje hasło „non profit”, a więc dzieląc się z Państwem naszym dorobkiem edukacyjnym, własnym czasem i doświadczeniem - nie pobieramy z tego tytułu żadnych opłat. Na wiosnę przy współudziale pracowników ODN w Kaliszu planujemy zorganizować warsztaty metodyczne w Czeszewie. Będą one skierowane do nauczycieli, pedagogów i opiekunów grup dzieci w wieku przedszkolnym. Chcemy wspólnie stworzyć serię scenariuszy zajęć lekcyjnych, które w przyszłości spróbujemy wdrożyć w program nauczania podstawowego.

Dla tych, którzy nas jeszcze nie odwiedzili - ponawiamy zaproszenie. Więcej informacji, umówienie spotkań pod telefonami i adresem: Ośrodek Edukacji Leśnej w Czeszewie - „Centrum Zarządzania Łęgami”, ul. Szkolna 29, 62-322 Orzechowo, tel. 61 438-31-21

Przygotował: Jakub Wojdecki

Na stoisku Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Poznaniu prezentowały się nadleśnictwa Oborniki, Sieraków, Konstatynowo, Babki oraz Jarocin (w tle zdjęcia)

grodami oraz sesje posterowe. Były też pokazy filmowe w specjalnie wydzielonej do tego sali kinowej. Nie zabrakło tam i nas z filmem „Uroczysko Czeszewski Las” - produkcja 2008 r.

Nadleśnictwo Jarocin promowało ośrodek edukacyjny Centrum Zarządzania Łęgami w Czeszewie, nowo oddaną nowoczesną infrastrukturę i wyposażenie edukacyjne (w tym

doskonałym sposobem na prowadzenie edukacji - tej formalnej z uczniami ze szkół, przedszkoli oraz tej indywidualnej według potrzeb.

Goście, którzy przybyli na targi mieli również na sąsiednich stoiskach szansę poznania m.in.: odmian starych drzew owocowych, bogatego świata owadów i roślin oraz tajników hydrologii i meteorologii. Mogli też zobaczyć i samemu spróbo-

konkursy

„CZYSTY LAS”

W imieniu organizatora - Towarzystwa Przyjaciół Lasu - zapraszamy wszystkich zainteresowanych do udziału w kolejnej edycji konkursu „Czysty Las”. To już VI odsłona, a patronat nad imprezą objęli Dyrektor Generalny Lasów Państwowych, Rzecznik Praw Dziecka oraz Prezes Towarzystwa Przyjaciół Lasu. Wśród celów przedsięwzięcia jest poprawa czystości polskich lasów, promocja zasobów przyrody i właściwych zachowań w lesie, a także edukacja ekologiczna dzieci i młodzieży. Priorytetami edukacyjnymi są tematy: ochrona przyrody przez leśników, obszary leśne w europejskiej sieci Natura 2000 oraz rośliny i zwierzęta chronione w lesie.

Uczestnicy zabawy będą zdobywać nagrody w czterech kategoriach:

- **Leśna Edukacja Dzieci** - dla przedszkoli i szkół podstawowych;
- **Leśna Edukacja Młodzieży** - dla szkół gimnazjalnych, ponadgimnazjalnych i innych placówek oświatowo-wychowawczych;
- **Leśny Patrol** - dla szkół gimnazjalnych, ponadgimnazjalnych i innych placówek oświatowo-wychowawczych;
- **Las w sztuce** - dla przedszkoli, szkół podstawowych, szkół gimnazjalnych, ponadgimnazjalnych i innych placówek oświatowo-wychowawczych.

Do konkursu mogą przystąpić dzieci i młodzież z placówek oświatowych wszystkich typów. Formalnego zgłoszenia dokonuje dyrektor placówki. Może być ono wysłane listownie, drogą elektroniczną lub faksem. W przypadku mała zamiast podpisu dyrektora wystarczy, że zgło-

szenie zostanie wysłane z oficjalnego adresu internetowego szkoły/placówki. Zgłoszenia udziału w konkursie należy przesyłać do 30 kwietnia 2010 r. na adres sekretariatu konkursu „Czysty Las”: Sekretariat Towarzystwa Przyjaciół Lasu, ul. Czerwonych Maków 12/33, 01-493 Warszawa. Więcej informacji można uzyskać pod nr tel. 22 621 11 26 lub pisząc na adres e-mail: sekretariat@tpl.org.pl. Dodatkowo wszystko o konkursie (regulamin, formularz zgłoszeniowy) znajdują Państwo na stronie Towarzystwa Przyjaciół Lasu.

„BAJARZE Z LEŚNEJ POLANY”

Ośrodek Kultury Leśnej w Gołuchowie organizuje już IV Ogólnopolski Konkurs „Bajarze z Leśnej Polany”. Honorowy patronat nad wydarzeniem objął Marian Pigan - dyrektor generalny Lasów Państwowych. Konkurs odbędzie się 13 i 14 maja w OKL w Gołuchowie. Współorganizatorami są: Centrum Informacyjne Lasów Państwowych, Biuro Nasiennictwa Leśnego i Kapituła Polskiej Niezapominajki.

Celem konkursu jest przede wszystkim zainteresowanie społeczeństwa szeroko pojętą tematyką przyrodniczą, ze szczególnym uwzględnieniem bogactwa naszych polskich lasów, problematyki zadrzewień śródpolnych, zieleni w obszarach zurbanizowanych oraz architektury krajobrazu. Drogą konkursu zostaną wyłonieni gawędziarze potrafiący w sposób interesujący opowiadać o szeroko pojętej ochronie przyrody, jej zasobach oraz wszechstronnych związkach człowieka z lasem.

Udział w konkursie mogą wziąć wszyscy zawodowo czynni i emerytowani pracownicy Lasów Państwowych, parków narodowych, parków krajobrazowych, arboretów i ogrodów botanicznych, wykładowcy i studenci wydziałów leśnych wyższych uczelni oraz nauczyciele i uczniowie leśnych szkół średnich. W zmaganiach konkursowych mogą uczestniczyć również członkowie rodzin leśników.

Zgłoszenia należy stać na adres Ośrodka Kultury Leśnej w terminie do 20 kwietnia br.

Prezentacje gawęd leśnych oceniać będzie jury pod przewodnictwem prof. dr hab. Tomasza Boreckiego. Laureaci konkursu otrzymają atrakcyjne nagrody.

Więcej informacji i szczegółowy regulamin znajdziecie Państwo na stronach pod adresami: <http://www.okl.lasy.gov.pl/web/okl> <http://www.lp.gov.pl/Members/Magda/Regulamin%20cdr.pdf>

„LAS W MOIM OBIEKTYWIE”

Uwaga, fotografujący leśnicy, studenci leśnictwa, miłośnicy polskich lasów, ta informacja jest dla Was. Ruszył XIV konkurs fotograficzny „Las w moim obiektywie”. Zadanie, jakie musicie wykonać to zinterpretować okiem obiektywu temat „Człowiek w lesie. Intryga? Gość?”. Termin zgłaszania prac - do 15 kwietnia. Na zwycięzców czekają atrakcyjne nagrody. Szczegóły konkursu, regulamin oraz kupon konkursowy znajdziecie na stronie www.laspolski.net.pl.

Przygotował: Jakub Wojdecki

To będą sprzątać nasze dzieci!

Droga z Tarcz do Racendowa

Kompozycja doskonała - śmieci w ściółce leśnej. Wola Książęca - Słupia

Las w okolicach Roszkowa

Wreszcie nadeszła wiosna, a z nią niespodzianki, które widzimy w przydrożnych rowach i w lasach w postaci śmieci. Rozkwitły niczym tany zawilców. Przypomnijmy, że zaśmiecanie i zanieczyszczanie terenów leśnych, a więc wywóz śmieci, odpadów i nieczystości płynnych jest wykroczeniem ustawowo zabronionym artykułem 30, ustęp 1, punkt 2 Ustawy o lasach z dnia 28 września 1991 r., za które grożą kary określone w artykule 162 §1 i §2 Kodeksu Wykroczeń, a więc kara nagany lub grzywny w wysokości od 20 do 500 PLN, a także w rażących przypadkach skierowanie wniosku o ukaranie do sądu. Do nakładania mandatów karnych oraz kierowania wniosków o ukaranie do sądu są uprawnieni oprócz policji również pracownicy straży leśnej. Najczęściej jednak, jeśli sprawcy udowodnią się fakt wysypywania śmieci w lesie, proponuje się mu ich uprzątnięcie, przez co późniejsza ewentualna kara może być mniejsza. Niestety, wykrywalność sprawców tych wykroczeń kształtuje się na poziomie kilku procent, a widmo kar w ogóle nie odstrasza osób zaśmiecających stale nasze lasy.

Jest to oczywisty dowód na to, iż świadomość ekologiczna i stosunek naszego społeczeństwa do naturalnego środowiska ciągle jeszcze pozostawia bardzo wiele do życzenia. Widać to szczególnie wyraźnie w otoczeniu dużych skupisk miejskich, gdzie ludzie wydają się być szczególnie wrażliwi na problemy dotyczące środowiska naturalnego, a pozostawiają w lasach worki pełne śmieci (które najczęściej sprzątają potem ich dzieci w ramach ekologicznych akcji). Jest to tym bardziej dziwne w aspekcie ciągle rosnącej liczby legalnych, profesjonalnie przygotowanych wysypisk śmieci oraz firm zajmujących się ich wywozem. Często słychać głosy, że ceny za wywóz śmieci na śmietniskach są zbyt wysokie, ciągle rosną i jest to prawda. W wielu gminach śmietniska przyjmują niektóre wysortowane śmieci lub odpady bez opłat, na przykład szkło, butelki PET czy czysty gruz rozbiorowy. Natomiast w lesie obserwuje się, co jest szokujące, coraz więcej śmieci-odpadów budowlanych, które są porzucane przez firmy budowlane pozostałościami po różnego rodzaju remontach czy budowach, wygodniej i taniej wywieźć to do lasu! Doprawdy trudno to zrozumieć!

Apelujemy więc do sołtysów i mieszkańców wszystkich okolicznych miejscowości, aby piętnowali i wspólnymi siłami walczyli z tym żałosnym procederem, a kierowców prosimy - nie wyrzucać w czasie jazdy śmieci, bo nie zawsze trafiają do rowu, stanowiąc zagrożenie dla innych uczestników ruchu drogowego.

Oprac. Z.K.
Fot. Bartek Nawrocki

Przyroda w kolorowym telewizorze. Okolice Wilkowyi

Jarocin - okolice wysypiska

W telegraficznym skrócie

LAS-EXPO 2010

W dniach 12-14 marca w Kielcach, pod patronatem Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Radomiu, odbyła się już 10. edycja Targów Przemysłu Drzewnego i Gospodarki Zasobami Leśnymi. (Przegląd Leśniczy 223/XX).

Papieskie drzewa

W dniach 8-11 kwietnia, w 5. rocznicę śmierci Papieża Jana Pawła II zaplanowana jest konferencja „Papieskie drzewa Jana Pawła II i Benedykta XVI w Polsce i na Ukrainie”. Miejsca spotkań to Fajstławice, Zwierzyniec i Janów Lubelski. Organizacją zajmują się: Towarzystwo Przyjaciół Fajstławic przy współudziale DGLP w Warszawie oraz RDLP w Lublinie i Roztoczańskiego Parku Narodowego. Program spotkań obejmuje sesję referatową i część religijną. Bliższe informacje można uzyskać po nr tel. 693-288-901, e-mail: polski.adam@op.pl. (Przegląd Leśniczy 223/XX).

Certyfikat dla Biura Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej

4 lutego z rąk przedstawiciela firmy certyfikującej TUV SUD odebrano certyfikat potwierdzający wprowadzenie w firmie systemu zarządzania jakością zgodnie z normą ISO 9001. Dokument odebrali osobiście Janusz Dawidziuk, dyrektor BULIGL oraz pozostali dyrektorzy 12 oddziałów terenowych Biura. (Las Polski 3/2010)

Policzyć żubry nie jest łatwo

Zima długa, zima zła - mówią niektórzy. Ten okres na pewno nie ułatwił pracy osobom odpowiedzialnym za coroczne liczenie żubrów. Pomimo wszystko - jak wynika z badań Białowieskiego Parku Narodowego - określono, że w Puszczy Białowieskiej na wolności żyje około 451 osobników, w tym 52 to młode urodzone w ubiegłym roku. Jak informuje kierownik ośrodka hodowli żubrów BPN, Jerzy Dackiewicz, „stado nieznacznie zmniejszyło się, bo choć urodziło się 52 młodych, to jednocześnie 57 żubrów ubyło”. (Las Polski 3/2010)

Sowy padały z głodu

Niekorzystne warunki aury i utrzymujące się w tym roku częste opady śniegów dały się we znaki ptakom, szczególnie socom. Gruba pokrywa śniegowa uniemożliwiała socom skuteczne zdobywanie pokarmu. Wiele ptaków padało z głodu. Do biura projektu „Bubobory” w Lasach Państwowych wpływa o tym wiele informacji. Koordynatorzy projektu, chcąc ocenić skalę tego zjawiska, by w przyszłości móc podjąć środki zaradcze, proszą o nadsyłanie informacji o martwych i osłabionych sowach na adres: sitkiewicz.lzd@interia.pl.

Przygotował: Jakub Wojdecki

1

2

3

4

5

6

7

8

Kwiecień - kwiaty kwitną

Wczesną wiosną, zanim drzewa okryją się gęstym parasolem liści, w żyznych lasach liściastych runo pokrywa kobierzec kwiatów. Przyjrzyjmy się ich kształtom i barwom.

Wyjątkowo barwną kwietniowo-majową rośliną jest **groszek wiosenny** (fot. 1). Kwiaty długości ok. 1,5 cm zapylane są przez trzmiele. Zebrane po 5 - 10 w grona, różnią się barwą, z początku są koloru czerwono-fioletowego, a z czasem stają się niebieskofioletowe. W naszej okolicy groszki można spotkać w lasach tworzonych między innymi przez dęby, graby i lipy. Na purpurowo, rzadziej na różowo lub biało kwitnie wczesną wiosną **kokorycz pusta** (fot. 2 i 3). Podziemna, kolistą bulwą starszych kokoryczy jest w środku pusta (w odróżnieniu od kokoryczy pełnej), stąd drugi człon nazwy tego gatunku. Kwiaty zebrane są po 10-20 w kwiatostany. Na naszym terenie rośnie w tzw. grądach (żyznych lasach liściastych z przewagą takich gatunków drzew jak grab, dąb szypułkowy oraz lipa drobnolistna). W kwietniu na niebiesko, niebiesko-fioletowo kwitnie **przylaszczka pospolita** (fot. 4). Niebieski okwiat przylaszczki składa się przeważnie z 6-10 listków. Jej inna nazwa - przylaszczka trojanek - nawiązuje do trójkłapowych liści roślinki. Dziko rosnące przylaszczki znajdują się pod ochroną prawną, ponieważ ze względu na atrakcyjne kwiaty były przesadzane ze stanowisk naturalnych do ogrodów. Bywa uprawiana jako roślina ozdobna, jest dostępna w centrach ogrodniczych.

Spśród gatunków o białych płatkach najwcześniej podziwiać można **śnieżyczkę przebiśnieg**, która czasem bywa mylona ze śnieżycą wiosenną (na terenie lasów Nadleśnictwa Jarocin nie znaleziono stanowiska tego gatunku). Oba te symbole nadchodzącej wiosny są często hodowane w przydomowych ogrodach. Najbardziej znanym miejscem występowania śnieżycy wiosennej w Wielkopolsce jest rezerwat „Śnieżycowy Jar” (gmina Murowana Goślina, okolice miejscowości Uchorowo). Rosnące tam śnieżycy zostały prawdopodobnie posadzone w XIX wieku. Przypuszczamy również, że i na terenie naszego nadleśnictwa stanowisko śnieżyczki przebiśnieg (gmina Miłosław) zawdzięczamy „uciekinierom” z ogródka. Pospolitym, ale również bardzo efektywnym gatunkiem runa o białym okwiecie jest **szczawik zajęczy** (fot. 5). Jego liście przypominają kształtem liście koniczyny, ale są jednobarwne jasnozielone, w smaku przypominają liście szczawiu. W naszej okolicy szczególnie efektywnie wyglądają pła-

ty grądów z łanami **zawilca gajowego** (fot. 6) - byliny kwitnącej na biało, która zimuje w postaci kłącza. Uwaga, jest to roślina trująca. Białych listków okwiatu ma z reguły 6, rzadziej 7 lub 8.

Mniej liczne, spotykane głównie w lasach łęgowych (żyzne lasy liściaste, zależne od przepływających wód lub okresowo przez nie zalewane) są **zawilce żółte** (fot. 7). Wyglądem zbliżone do gajowych, różnią się barwą kwiatów, kwitną na słoneczny żółty kolor. Bardzo charakterystyczną, trudną do pomylenia rośliną rosnącą w luźnych darniach w wilgotnych lasach liściastych jest **śledziennica skrzętolistna** (fot. 8), której żółtozielony kolor okwiatu zlewa się z kolorem liści. Szczególnie licznie rośnie w lasach związanych z ciekami wodnymi, a zwłaszcza źródłiskami. 8-12 żółtych płatków korony ma **ziarnopłon wiosenny** (fot. 9). Jak wszystkie jaskry, jest trujący, rośnie przede wszystkim w lasach łęgowych wiązowo-dębowo-jesionowych, ale spotykany jest także w innych żyznych lasach liściastych i na wilgotnych łąkach. Ma całobrzegie lub karbowane, okrągłe liście średnicy do kilku centymetrów. Ziarnopłon jest rośliną wieloletnią, posiada bardzo ciekawe bulwy korzeniowe o kształcie maczug. **Pierwiosnka lekarska** (pierwiosnek lekarski, fot. 10) również kwitnie na żółto. Pierwiosnka jest rośliną chronioną, ale jeszcze dość licznie w niektórych kompleksach leśnych naszej okolicy występująca. Choć całkiem duże pomarszczone liście tej byliny przypominają liście pierwiosnków kupowanych w kwiatarniach, jednak w odróżnieniu od nich zebrane w baldaszk kwiaty pierwiosnki lekarskiej osadzone są na pędzie kwiatowym o wysokości ok. 20-25 cm. Korony pierwiosnków „ogrodowych” bywają żółte, czerwone, różowe, dziko rosnące pierwiosnki lekarskie kwitną wyłącznie na żółto. Roślina ma bardzo sympatyczną nazwę ludową „kluczyki”.

Trudno uwierzyć, że w naszej najbliższej okolicy tworząc lasy, łąki i inne ekosystemy rośnie kilkaset, czasem ponad pół tysiąca gatunków roślin, a wyżej wymienione to tylko namiastka tej różnorodności. Może wiosenny spacer pomoże nam się o tym przekonać.

Przygotowała: Anna Andrzejewska
Fot. autora

9

10